

Tanzanie

V poslední dekádě vykazuje Tanzanie stabilní růst ekonomiky (meziroční růst HDP v jednotlivých letech dosahoval hodnot 6–8 %). V tomto trendu by měla země i nadále pokračovat. Míra inflace byla v roce 2018 3,8 %. V Tanzanii žije přibližně 51 mil. obyvatel, HDP na obyvatele se pohybuje přibližně na úrovni 1 tis. USD. Běžný účet je obdobně jako u ostatních zemí v regionu dlouhodobě deficitní.

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP (%)	7,0	6,0	5,8	6,6	6,6	6,4
HDP/obyv. (USD)	979	1 034	1 090	1 158	1 234	1 311
Míra inflace (%)	5,2	5,3	3,8	4,7	5,0	5,0
Nezaměstnanost (%)	–	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,1	-1,5	-2,4	-3,3	-3,4	-3,3
Populace (mil.)	48,7	50	51	52,1	53,1	54,2
Konkurenceschopnost	120/138	113/137	116/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současnosti jedná Evropská unie s Tanzanií o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Tanzanie umístila na 116. pozici ze 140 srovnávaných ekonomik. Dle OECD je stupeň exportního rizika 6/7.

Vývoz ČR do Tanzanie 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Zařízení pro automat. zpracování dat a jejich jednotky; snímače ap.	91 436	26,8	101 837	-10,2
6309	Obnošené oděvy a jiné výrobky	30 833	9,0	30 007	2,8
8451	Stroje na praní žehlení barvení apod. látek příže	28 526	8,4	333	8 466,4
8537	Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a základny pro el. ovládání	20 660	6,1	690	2 894,2
8437	Stroje pro čištění, třídění nebo prosévání semen, zrn aj.	19 568	5,7	506	3 767,2
8479	Stroje a mechanická zařízení s vlastní individuální funkcí, jinde neuvedené	18 788	5,5	3 752	400,7
2837	Kyanidy, kyanid-oxidy a komplexní kyanidy	*	–	*	–
8517	Přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů ap. dat	13 349	3,9	11 292	18,2
9403	Ost. nábytek a jeho části a součásti	12 675	3,6	36 935	-65,7
7318	Šrouby a vruty, svorníky nýty, aj. ze železa, oceli	9 842	3,7	354	2 680,2
Celkem TOP 10		245 677	72,0	185 706	32,3
Celkem vývoz		341 003		350 008	-2,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Tanzanie 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2401	Tabák nezpracovaný i tabákový odpad	161 951	75,7	141 701	14,3
7112	Odpady a úlomky drahých kovů a plátované kovy	14 394	6,7	9 325	54,4
0302	Ryby čerstvé, chlazené aj. rybí maso, ne filé	13 846	6,5	9 204	50,4
0304	Filé aj. rybí maso čerstvé, chlazené, zmrazené	6 635	3,1	3 229	105,5
2101	Výtažky, esence a koncentráty z kávy, čaje nebo maté a přípravky na bázi těchto výrobků	5 924	2,8	4 573	29,5
0906	Skořice a květy skořicovníku	1 338	0,6	488	174,2
4902	Noviny, časopisy a periodika i ilustrované	1 215	0,6	–	–
6111	Oděvy a doplňky kožené pletené i háčkované	850	0,4	273	211,4
0804	Datle, fíky, ananas, avokádo apod. (čerstvé i sušené)	787	0,4	837	-6,0
8607	Části železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel	589	0,3	–	–
Celkem TOP 10		207 529	97,0	169 630	22,3
Celkem dovoz		213 936		206 506	3,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Energetická soustava je nedostatečná a ve velmi špatném stavu a zdaleka nestačí pokrýt vysokou poptávku. Vláda se situaci přednostně věnuje ve svém pětiletém rozvojovém plánu National Strategy for Growth and Reduction of Poverty, nedostatek elektrické energie je hlavní překážkou ekonomických aktivit. Rozvojový plán Ministerstva energetiky počítá s dynamickým růstem instalované energie a s rozvojem distribuční soustavy tak, aby se přístup v elektrické energii zvýšil z 15 % na 30 %. V rozvoji energetického sektoru by měly přispět i rozsáhlé zásoby zemního plynu 50 triliónů kubických stop. Příležitosti jsou tak spojené s budoucí plynifikací Tanzanie ve všech oblastech, včetně úprav motorových vozidel (LPG). V příštích pěti letech má být rovněž vybudován ropovod z Ugandy do Tanzanie v délce 1400 km v objemu investice 4 mld. USD. Tím vznikne potenciál pro dodávky v oblasti technické podpory výstavby ropovodu. Relativně vysoké ceny elektrické energie v Tanzanii nabízejí rovněž investiční a obchodní příležitosti pro realizaci projektů dodávek decentralizované elektrické energie (off grid dodávky).

► Stavební průmysl

Sektor stavebnictví vykazuje během posledních let stabilní růst na úrovni 8 %, který má pokračovat i v nadcházejících letech (do roku 2020); tento růst je dán vysokými investicemi do výstavby nedostatečné infrastruktury (silnice, mosty, železnice, přístavy), výstavby obytných komplexů a komerčních budov. Investice do rozvoje přístavu Bagamoyo mají dosáhnout částky 10 mld USD do roku 2021. Nové vládní plány počítají rovněž s rozšířením kapacity přístavu Tanga. Rozšíření přepravních kapacit tak nabízí příležitosti pro dodávky v rámci logistických center, které na rozvoj přístavů navazují. Populace Tanzanie se má do roku 2050 zdvojnásobit ze současných 53 mil. osob. Již dnes existuje neuspokojená poptávka po bydlení na úrovni 3 mil. bytů. S růstem populace se bude současná situace ještě dále zhoršovat. Příležitosti jsou spojeny i s postupující urbanizací, která dosahuje stále úrovně pouhých 30 %, ovšem s ročním růstem přesahujícím 5 %.

Další příležitosti jsou spojeny s vládním rozhodnutím přesunout administrativu z Dar es Salaamu do hlavního města Dodomy. V rámci plánů rozvoje města se počítá například s vybudováním nového mezinárodního letiště v nadcházejících pěti letech vzhledem k tomu, že existující letiště není schopno přijímat velká osobní ani nákladní letadla. Další plány pak zahrnují výstavbu nového národního stadionu, či obchvat města v délce více než 100 km. Pro Tanzanii je důležitý rovněž Tanzania's Water Sector Development Program. V rámci druhé fáze programu končící v roce 2019 má být investováno více než miliarda USD. Z pohledu příležitostí je pak důležité, že v rámci třetí fáze programu pro roky 2019–2025 bude investována obdobná částka, a to zejména do rozvodných sítí a úpraven vody.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Výdaje na zdravotnictví vykazují růst, na kterém mají aktuálně hlavní podíl donorské příspěvky. Priorita zdravotnictví se však s nástupem nové administrativy odráží i do vládních výdajů. V rámci programu Strengthening Primary Health Care for Results je na rozvoj zdravotnictví do roku 2020 alokována částka ve výši 240 mil. USD. Z té částky půjde 35 % na rozvoj zdravotnického systému, další čtvrtina na prevenci zdraví dětí, zajištění porodnické péče a dostupnost zdravotní péče pro většinu obyvatel, zbylých

15 % je určeno na výživu a zajištění potravinové bezpečnosti. Priorita zdravotnictví se odráží i v navýšení částky alokované pro zdravotnictví z tradičních 7 % na 9,2 %. Dle vládních plánů by se výdaje na zdravotnictví měly do roku 2025 zvýšit až na cílových 15 % výdajů státního rozpočtu.

Na podporu zdravotnictví běží do roku 2020 program Strengthening Primary Health Care for Results s alokovanou částkou ve výši 240 mil. USD. Rozvojový program tak představuje příležitost pro dodavatele zdravotní techniky.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Nejdůležitější sektor ekonomiky, který vytváří čtvrtinu HDP země, zajišťuje 85 % vývozu a zaměstnává 80 % pracovní síly; vláda vydává na rozvoj zemědělství 7 % svého rozpočtu; růst sektoru je dán zejména produkcí základních komodit (kukuřice, kasava). Nový plán rozvoje sektoru však počítá s navýšením výdajů na rozvoj sektoru zemědělství na 10 % celkových výdajů státního rozpočtu, a to do konce roku 2025.

Předpokládá se intenzifikace pěstování základních komodit pomocí jak aplikace hnojiv a použití strojového zařízení, tak v případě zpracování potravinářské produkce, mlékárenství a nápojů. Vládní strategie rozvoje zemědělství zdůrazňuje nutnost zavedení mechanizace do zemědělství, jako nezbytné podmínky pro zvýšení výkonnosti zemědělství. Investoři jsou vyzýváni k budování strojně traktorových stanic, které by byly schopny za úplaty nabízet potřebnou techniku pro potřeby tanzanských farmářů. Nabídka technologií musí počítat se specifickými potřebami tanzanského zemědělství, které se často potýká s obdobím sucha.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8504 – Elektrické transformátory, statické měniče a indukory
	HS 8507 – Elektrické akumulátory, včetně separátorů
	HS 8537 – Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a. základny pro el. ovládání
	HS 8541 – Diody, tranzistory ap. polovodičová zařízení
	HS 8544 – Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 – Stroje a přístroje pro zemědělství, zahradnictví a lesnictví ap.
	HS 8433 – Žací nebo mláticí stroje, sekačky na trávu ap.
	HS 8434 – Dojicí stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8435 – Lisy, drtiče ap. přístroje pro výrobu vína, moštů ap.
	HS 8436 – Ost. stroje pro zemědělství, lesnictví, včelařství ap., umělé líhně
	HS 8438 – Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů
	HS 8478 – Stroje pro přípravu, zpracování tabáku, jinde neuvedené
Stavební průmysl	HS 7306 – Ost. trouby, trubky a duté profily ze železa nebo oceli
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8431 – Části a součásti jeřábů, vozíků, buldozerů, fréz aj.
	HS 8481 – Kohouty, ventily ap. zařízení pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory aj.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 8428 – Ost. zvedací, manipulační, nakládací nebo vykládací zařízení
	HS 8429 – Samohybné buldozery, stroje na vyrovnávání terénu, rypadla, ap. s pohonem
	HS 8431 – Části a součásti jeřábů, vozíků, buldozerů, fréz aj.
	HS 9406 – Stavby montované
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
	HS 3004 – Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
	HS 9018 – Lékařské, zubolékařské nebo zvěrolékařské nástroje a přístroje aj.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Tanzanie prošla za poslední dekádu důležitými ekonomickými a strukturálními reformami a po celou dobu si udržela vysoké tempo růstu HDP, které se v současnosti pohybuje kolem ročního průměru 6–7 % HDP. Podstatným předpokladem pro růst je politická stabilita. Od roku 1992 je v Tanzanii pluralitní demokracie. Přestože ekonomika roste a daří se snižovat chudobu, stále je zhruba čtvrtina obyvatel (neboli 12 mil.) pod hranicí chudoby. V posledních letech se dařilo zlepšit životní podmínky, přístup ke vzdělání, zdravotní péči a vzrostl také počet zaměstnaných mimo zemědělství, přesto byly tyto benefity distribuovány nerovnoměrně. V zemi přibude každoročně téměř milion mladých lidí na trhu práce a je potřeba podpořit soukromý sektor při vytváření pracovních míst pro tyto mladé zaměstnance.

► Sektor vzdělávání

Jednou z hlavních priorit vlády Tanzanie je zvyšování kvality školství. Tanzanie zaznamenala výrazný posun v oblasti základního vzdělávání zejména s ohledem na zajištění přístupu k základnímu vzdělání a rovnosti přístupu ke vzdělání mezi ženami a muži. V rámci programu Secondary Education Development bylo postaveno 4 708 nových učeben a bylo nově přijato 2 536 učitelů. Tanzanie také zavedla vzdělávací programy pro nejchudší, kterých už využilo na 25,9 % chudých žáků a studentů. Kvalita vzdělávání je zvyšována zejména skrze TZ Big Results Now in Education Program.

Příležitostmi pro rozvojovou spolupráci v Tanzanii využili zástupci českého soukromého sektoru i za podpory Programu B2B České rozvojové agentury. V Tanzanii realizovali své podnikatelské záměry v oblasti zemědělství, zejména se zaměřením na přenos zemědělských a stavebních technologií.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>